

Anna Kołomycew*

KOMISJA BEZPIECZEŃSTWA I PORZĄDKU JAKO PODMIOT LOKALNEJ POLITYKI BEZPIECZEŃSTWA

Streszczenie

Komisje bezpieczeństwa i porządku są przykładem silnie zinstytucjonalizowanych i sformalizowanych mechanizmów zapewniających obywatelom (i ich przedstawicielom) udział w lokalnym współrzędzeniu. Celem niniejszego tekstu jest pokazanie funkcji, jakie pełnią komisje bezpieczeństwa i porządku, będące ciałami doradczymi władz lokalnych w zakresie lokalnej polityki bezpieczeństwa. W artykule zaprezentowano wyniki badań jakościowych realizowanych w formie wywiadów półstrukturyzowanych w wybranych miastach na prawach powiatu w Polsce. Autorka koncentruje się na komisjach bezpieczeństwa i porządku, które choć funkcjonują od wielu lat w Polsce, są podmiotami pomijanymi w dyskursie naukowym dotyczącym bezpieczeństwa lokalnego. Tymczasem z przeprowadzonych badań wynika, że skład osobowy oraz zakres kompetencji przypisanych tym podmiotom tworzą warunki do tego, aby komisje były aktywnym uczestnikiem w procesie planowania lokalnej polityki bezpieczeństwa. Dodatkowo, zgodnie z przypisanymi przez ustawodawcę kompetencjami, KBiP mogą w pewnym zakresie dokonywać ewaluacji i oceny sposobu realizacji zadań w zakresie bezpieczeństwa lokalnego.

Słowa kluczowe: podmioty opiniodawczo-doradcze, komisja bezpieczeństwa i porządku, lokalna polityka bezpieczeństwa, powiat, lokalne współrzędzenie

Wstęp

Popularność modeli rządzenia publicznego bazujących na sieciach i zaangażowaniu zróżnicowanych aktorów zmodyfikowała procesy decydowania oraz kreowania i wdrażania polityk publicznych. Obecność podmiotów niepublicznych na różnych etapach procesu decyzyjnego nie stanowi już wyjątku, lecz od kilku dekad jest standardem (współ)decydowania w państwa demokratycznych¹.

* Uniwersytet Rzeszowski, e-mail: akolomycew@ur.edu.pl, ORCID: 0000-0003-2105-2953.

¹ M. Bevir, *Governance as Theory, Practice, and Dilemma* [w:] *The Sage Handbook of Governance*, red. M. Bevir, London, Thousand Oaks, New Delhi, Singapore

Jednym z rozwiązań instytucjonalnych, formalnie gwarantujących udział zróżnicowanych aktorów w procesie tworzenia lokalnych polityk publicznych, są ciała opiniodawczo-doradcze takie jak rady, komisje czy zespoły. Mechanizmy te są dość powszechne nie tylko w Polsce, ale i innych państwach². Różnią się stopniem formalizacji, statusem, składem członkowskim, zakresem zadań, a także relacjami z władzami publicznymi³. Przykładem tego typu narzędzi są w Polsce komisje bezpieczeństwa i porządku (KBiP). Ich status, zakres kompetencji i zadań został dookreślony w akcie normatywnym rangi ustawy⁴. Podmioty te są obecne w polskim systemie od wielu lat. Umocowanie prawne, skład członkowski oraz przypisane im zadania sugerują, że są one istotnym aktorem lokalnej polityki bezpieczeństwa.

Celem niniejszego artykułu jest pokazanie funkcji, jakie pełnią komisje bezpieczeństwa i porządku w procesie kreowania lokalnej polityki bezpieczeństwa. Prezentując analizę wyników badań jakościowych, autorka próbuje odpowiedzieć na następujące pytania badawcze: jakie funkcje zdaniem respondentów realizują komisje bezpieczeństwa i porządku? jaka jest ogólna ocena działalności komisji bezpieczeństwa i porządku w kontekście lokalnej polityki bezpieczeństwa?

W tekście autorka prezentuje wyniki badań jakościowych przeprowadzonych wśród członków KBiP działających w 12 miastach na prawach powiatu⁵. Badania jakościowe w formie wywiadów półstrukturyzowanych były prowadzone w latach 2018–2020 w ramach projektu *Od dialogu do deliberacji. Podmioty niepubliczne jako (nie)obecny uczest-*

2011, s. 1. Por. A. Pawłowska, *Governance jako podejście teoretyczne – kilka kwestii spornych*, „Polityka i Społeczeństwo”, 2016, nr 3, s. 5–17.

² Szerzej: A. Pawłowska, A. Kołomycew, *Local advisory councils in deliberative decision-making. Findings from research in Polish cities*, „Journal of Contemporary European Studies”, 2022, nr 30, s. 347–348; J. Font, S. Pasadas, J.L. Fernández-Martínez, *Participatory Motivations in Advisory Councils: Exploring Different Reasons to Participate*, „Representation”, 2021, nr 57, s. 227–228; P. Schattan, V. Coelho, *Democratization of Brazilian Health Councils: The Paradox of Bringing the Other Side into the Tent*, „International Journal of Urban and Regional Research”, 2006, nr 30, s. 656–671; M.K. Rebori, *Citizen advisory boards and their influence on local decision-makers*, „Community Development”, 2011, nr 42, s. 84–96; *Close Ties in European Local Governance. Linking Local State and Society*, red. F. Teles [i in.], Cham 2021.

³ A. Pawłowska [i in.], *Spoleczne rady i komisje jako (nie)obecny uczestnik lokalnego procesu decyzyjnego*, Warszawa 2020, s. 8, 31–48.

⁴ Ustawa z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz.U. 2022, poz. 528, 583).

⁵ Wybór miast do badań jakościowych miał charakter celowy i wynikał z założeń przyjętych w projekcie. Szerzej: A. Pawłowska [i in.], *op. cit.*, s. 75–84.

nik lokalnego procesu decyzyjnego (nr 0163/DLG/2018/10”)⁶. Autorka koncentruje się na wybranych zagadnieniach dotyczących KBiP. Przedmiotem zainteresowania są następujące kwestie: ocena kluczowych funkcji realizowanych przez KBiP (dokonana przez ich członków), specyfika relacji pomiędzy KBiP a władzami miast, a także opinia członków KBiP na temat zakresu kompetencji przypisanych tym podmiotom.

Lokalna polityka bezpieczeństwa jako przykład polityki publicznej

Definiując politykę publiczną, należy przywołać propozycję G. Petersa, który uważa, że jest to działanie podejmowane przez decydentów (bądź jego brak), którego skutki determinują życie obywateli znajdujących się w zasięgu ich oddziaływania⁷. J. Hausner również definiuje politykę publiczną jako działanie, przy czym wskazuje kluczowych aktorów odpowiedzialnych za jej tworzenie i realizację. Autor uważa, że polityka publiczna to celowe działanie, które jest „prowadzone przez organy władzy publicznej, a przede wszystkim rząd i samorząd terytorialny. Polityki publiczne realizuje się w mniej lub bardziej wyodrębnionych obszarach życia społecznego”⁸. Przyjęty sposób rozumienia polityk publicznych wskazuje na ich zróżnicowanie, ale i trudność z precyzyjnym wyodrębnieniem poszczególnych polityk. Liczba i złożoność zadań publicznych realizowanych na szczeblu lokalnym, jak również przenikanie się aktorów i nakładanie ról społecznych, publicznych i politycznych, uniemożliwiają jednowymiarowe podejście do badania polityk publicznych⁹.

Pomimo popularności nowych modeli rządzenia, otwartość na uczestnictwo podmiotów niepublicznych w procesach decydowania jest ograniczona i dotyczy przede wszystkim etapu wstępnego, koncepcyjnego. Najpowszechniejszą grupą instrumentów uczestnictwa obywateli w życiu publicznym są narzędzia konsultacyjne¹⁰. W przypadku części

⁶ W ramach projektu przeprowadzono 158 wywiadów wśród członków rad społecznych i komisji. W tekście przedstawiono wyłącznie wyniki badań jakościowych w formie wywiadów realizowanych wśród członków KBiP. Szczegółowe wyniki badań dotyczące wszystkich badanach podmiotów zostały opublikowane w monografii A. Pawłowska [i in.], *op. cit.*

⁷ B.G. Peters, *American Public Policy: Promise and Performance*, Chatham 1986, s. 4.

⁸ J. Hausner, *Polityka a polityka publiczna*, „Zarządzanie Publiczne”, 2007, nr 1, s. 51.

⁹ A. Zybala, *Polityki publiczne*, Warszawa 2012, s. 23. Zob. także: A. Kołomycew, B. Kotarba, *Interes polityczny w realizacji polityki oświatowej*, Warszawa 2018, s. 76.

¹⁰ A. Fung, *Varieties of Participation in Complex Governance*, “Public Administration Review”, 2006, nr 66, s. 66–75.

polityk publicznych obecność obywateli, organizacji pozarządowych oraz innych podmiotów niepublicznych jest od lat widoczna. Dotyczy to zarówno etapu koncepcyjnego (planowania polityk), jak i realizacji poszczególnych zadań, w tym dostarczania usług publicznych¹¹. Otwarcie obszarów dotychczas zarezerwowanych wyłącznie dla podmiotów publicznych wydaje się wyrazem praktycznego podejścia do realizacji zadań publicznych i chęci odciążenia sektora publicznego¹².

Istotną barierą włączania aktorów niepublicznych w procesy stanowienia polityk publicznych jest – jak wskazuje A. Zybala – zawężenie procesów ich tworzenia do stanowienia prawa. Tymczasem rosnący zakres zadań i poziom skomplikowania materii stanowiącej przedmiot poszczególnych polityk publicznych sprawiają, że zaangażowanie innych podmiotów i podział zadań wydają się logiczne i zasadne z praktycznego punktu widzenia¹³.

Polityka bezpieczeństwa stanowi szczególny przykład polityki publicznej, która jest silnie powiązana z pozostałymi lokalnymi politykami sektorowymi. Dlatego istotna jest koordynacja działań w jednostkach lokalnych pozwalająca na sprawą i efektywną ochronę interesów mieszkańców. Wśród szeregu zadań przypisanych jednostkom szczebla powiatowego ustawodawca przewidział zadania z zakresu „porządku publicznego i bezpieczeństwa obywateli”¹⁴. Zawężenie lokalnej polityki bezpieczeństwa wyłącznie do tej grupy zadań jest dużym uproszczeniem. W niniejszym tekście autorka odwołuje się do wąskiego rozumienia lokalnej polityki bezpieczeństwa, ograniczając ją do zadań w zakresie zapewnienia porządku publicznego oraz zabezpieczenia członków wspólnot lokalnych. Analogicznie do polityki publicznej defi-

¹¹ Zob.: T. Kaźmierczak, *Koprodukcja usług publicznych (konceptcja, badania, rola w świadczeniu usług adresowanych do osób wykluczonych społecznie, warunki upowszechnienia)*, Ekspertyza została przygotowana w ramach projektu EAPN Polska – wspólnie budujemy Europę Socjalną, Polski Komitet Europejskiej Sieci Przeciwdziałania Ubóstwu EAPN Polska, <https://www.eapn.org.pl> (20.06.2022); K. Heffner, B. Klemens, *Koprodukcja usług publicznych na obszarach wiejskich w Polsce*, „Studia Obszarów Wiejskich”, 2017, t. 47, s. 7–21; A. Wiktorska-Święcka [i in.], *Współtworzenie usług w obszarze mieszkalnictwa senioralnego w Polsce. ProPoLab – od marzeń do rzeczywistości*, Warszawa 2020, s. 56–57.

¹² A. Kołomycew, B. Kotarba, *op. cit.*, s. 152–158. Zob. także: R. Raszewska-Skałeczka, *Trzeci sektor w systemie oświaty – wybrane formy wspierające oświatę* [w:] *Trzeci sektor i ekonomia społeczna. Uwarunkowania prawne. Kierunki działań*, red. J. Blicharz, L. Zacharko, Wrocław 2017, s. 113–115; E. Malujda, *Aspekty organizacyjno-prawne zlecenia zadań publicznych na przykładzie domów pomocy społecznej*, „Studia Ekonomiczne”, 2013, nr 169, s. 122–133.

¹³ A. Zybala, *op. cit.*, s. 22–23.

¹⁴ Ustawa z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym..., art. 4, ust. 1 pkt 15.

niowanej przez G. Petersa, lokalną politykę bezpieczeństwa można rozumieć jako działania władz lokalnych podejmowane (bądź nie) z myślą o mieszkańcach danej jednostki samorządowej i poprawie warunków ich życia oraz z uwzględnieniem członków społeczności lokalnej w podejmowanych działaniach. Podstawą wyznaczającą kierunki interwencji władz są powszechnie obowiązujące przepisy, ale także regulacje i dokumenty strategiczne oraz planistyczne stanowione w danej jednostce.

P. Siemiątkowski i P. Tomaszewski wskazują, że lokalną politykę bezpieczeństwa można traktować jako politykę bezpieczeństwa państwa w mikroskali. Generalnie specyfika zadań nie ulega zmianie, ale różni je zakres (zasięg) terytorialny działania i podmioty decyzyjne. Autorzy zaznaczają również, że podstawowymi aktami normatywnymi wyznaczającymi kierunki i zasady prowadzenia lokalnej polityki bezpieczeństwa są ustawy samorządowe. Jednak autonomia jednostek samorządu terytorialnego pozwala ich władzom na podejmowanie samodzielnych działań dostosowanych do lokalnych potrzeb oraz możliwości i zasobów jednostek terytorialnych¹⁵.

Przywołani wyżej autorzy zwracają uwagę na dwa istotne elementy lokalnej polityki bezpieczeństwa, tj. dokumenty strategiczne oraz aktywny udział obywateli w rozwiązywaniu problemów lokalnych¹⁶. I choć te dwa elementy są istotne w przypadku każdej z lokalnych polityk publicznych, to w kontekście zagadnień związanych z zapewnieniem bezpieczeństwa wydają się szczególnie ważne. P. Siemiątkowski i P. Tomaszewski wskazują, że dokumenty strategiczne i prognostyczne powinny być przygotowane ze szczególną starannością i odzwierciedlać rzeczywiste problemy i kierunki działań na rzecz danej społeczności. O ile dokumenty przyjmowane na szczeblu centralnym – zdaniem autorów – charakteryzują się wysokim stopniem ogólności, w przypadku jednostek lokalnych strategie i programy powinny stanowić podstawowe instrumenty działania władz, a więc odnosić się do konkretnych problemów. Jeżeli chodzi o drugi z elementów istotnych dla lokalnej polityki bezpieczeństwa, czyli aktywność społeczną, autorzy uznali, że zaletą włączenia społeczności lokalnej jest możliwość pozyskania od niej informacji dotyczących istotnych potrzeb i spraw wymagających interwencji. Instrumenty uczestnictwa obywatelskiego mają także istotny walor pozwalający na integrację mieszkańców społeczności lokalnych oraz ich współpracę z władzami lokalnymi¹⁷.

¹⁵ P. Siemiątkowski, P. Tomaszewski, *Lokalny wymiar polityki bezpieczeństwa*, Toruń 2020, s. 30–31.

¹⁶ *Ibidem*, s. 31.

¹⁷ *Ibidem*, s. 31–32.

W przypadku lokalnej polityki bezpieczeństwa, za której tworzenie i realizację zgodnie z obowiązującymi przepisami odpowiadają władze powiatu¹⁸, angażowanie podmiotów niepublicznych ogranicza się przede wszystkim do etapu wstępnego, a więc programowania polityki. Jednocześnie obowiązujące rozwiązania prawne dopuszczają udział podmiotów niepublicznych jedynie z głosem doradczym i opiniodawczym, który nie ma charakteru wiążącego dla władz powiatu. W tym miejscu autorka pomija inne mechanizmy uczestnictwa pozwalające na udział obywateli w kreowaniu i realizacji polityk publicznych, a koncentruje się wyłącznie na komisjach bezpieczeństwa i porządku. Podmioty te, zgodnie z przepisami ustawy o samorządzie powiatowym, przede wszystkim opiniują projekty dokumentów i aktów normatywnych. Jednak warto podkreślić, że ustawodawca przypisał KBiP także inne kompetencje, które wykraczają poza konsultacyjny charakter, jak chociażby „przygotowywanie projektu powiatowego programu zapobiegania przestępczości oraz porządku publicznego i bezpieczeństwa obywateli” (funkcja wykonawcza)¹⁹ czy „ocena zagrożeń porządku publicznego i bezpieczeństwa obywateli na terenie powiatu”²⁰ (funkcja informacyjna/opiniodawcza) oraz „opiniowanie pracy Policji i innych powiatowych służb, inspekcji i straży, a także jednostek organizacyjnych wykonujących na terenie powiatu zadania z zakresu porządku publicznego i bezpieczeństwa obywateli”²¹ (funkcja kontrolna/opiniodawczo-kontrolna).

Komisje bezpieczeństwa i porządku – aktorzy lokalnej polityki bezpieczeństwa

Ustawodawca przewidział KBiP jako podmioty obligatoryjne. Choć nie są one organami samorządu szczebla powiatowego ani też komisją rady powiatu, to ustawodawca zobowiązał prezydentów miast na prawach powiatów oraz starostów do powoływania tych podmiotów w jednostkach samorządowych²². Ustawa o samorządzie powiatowym regulu-

¹⁸ Zadania powiatu dotyczące bezpieczeństwa i porządku zostały określone w ustawie o samorządzie powiatowym. Z kolei Ustawa z dnia 26 kwietnia 2007 roku o zarządzaniu kryzysowym (Dz.U. 2022, poz. 261, 583) wskazuje starostę jako przewodniczącego zarządu powiatu jako odpowiedzialnego za system zarządzania kryzysowego na terenie powiatu (art. 17, pkt 1).

¹⁹ Ustawa z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym..., art. 38a, ust. 2, pkt 3).

²⁰ *Ibidem*, art. 38a, ust. 2, pkt 1).

²¹ *Ibidem*, art. 38a, ust. 2, pkt 2). Szerzej: A. Pawłowska [i in.], *op. cit.*, s. 114.

²² C. Martysz [w:] *Ustawa o samorządzie powiatowym. Komentarz*, red. B. Dolnicki, Warszawa 2020, art. 38(a).

je skład członkowski oraz zakres zadań KBiP, a także inne kwestie dotyczące funkcjonowania tych podmiotów. Jeżeli chodzi o skład komisji, to został on tylko częściowo dookreślony. Ustawodawca przewidział margines dowolności dla starosty/prezydenta miasta na prawach powiatu, a tym samym stworzył możliwość regulowania składu KBiP w zależności od istniejących w danej jednostce terytorialnej potrzeb. Przewidziana dowolność może być rozwiązaniem korzystnym, gdyż dopuszcza możliwość uzupełnienia składu komisji osobami posiadającymi wiedzę ekspercką oraz doświadczenie w sprawach dotyczących bezpieczeństwa i porządku. C. Martysz zauważa, że takie rozwiązanie może sprzyjać upolitycznieniu komisji poprzez włączenie do jej składu osób wyłącznie na podstawie decyzji starosty/prezydenta. Taka konstrukcja może spowodować, że dodatkowe osoby będą włączane z uwagi na powiązania polityczne, a nie przygotowanie merytoryczne²³.

W skład komisji (jako przewodniczący) wchodzi starosta/prezydent miasta na prawach powiatu, a także przedstawiciele rady powiatu oraz osoby powołane przez starostę/prezydenta, których wiedza i doświadczenie w zakresie bezpieczeństwa i porządku mogą być istotne dla prac komisji. Ponadto w składzie KBiP zasiadają dwaj przedstawiciele powiatowego komendanta policji, a także prokurator – wskazany przez prokuratora okręgowego. Dodatkowo skład komisji może zostać powiększony o powołanych przez starostę/prezydenta miasta pracowników (innych niż policja) powiatowych służb, inspekcji i straży oraz administracji publicznej, którzy zajmują się sprawami bezpieczeństwa i porządku. Osoby te uczestniczą w pracach komisji wyłącznie z głosem doradczym²⁴. Generalnie KBiP liczą 9 członków, zaś w przypadku komisji wspólnych tworzonych dla miasta na prawach powiatu oraz graniczącego z nim powiatu ziemskiego – 10²⁵.

Zgodnie z art. 38a ustawy o samorządzie powiatowym komisje są podmiotami, które mają służyć „realizacji zadań starosty w zakresie zwierzchnictwa nad powiatowymi służbami, inspekcjami i strażami oraz zadań określonych w ustawach w zakresie porządku publicznego i bezpieczeństwa obywateli”²⁶. Zakres zadań przypisany komisjom w ustawie pozwala stwierdzić, że są one powołane przede wszystkim do opiniowania różnych kwestii, w tym pracy policji oraz innych powiatowych służb i inspekcji, a także szeregu dokumentów stanowiących podstawę lokalnej polityki bezpieczeństwa, włącznie z projektem budżetu w zakresie

²³ *Ibidem*.

²⁴ Ustawa z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym..., art. 38a, pkt 7 i 8.

²⁵ C. Martysz, *op. cit.*, art. 38 (a).

²⁶ Ustawa z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym..., art. 38a.

bezpieczeństwa obywateli i ewentualnych zagrożeń, programów prewencyjnych i programów współdziałania różnych służb na rzecz bezpieczeństwa, jak i projektów aktów prawa miejscowego oraz innych dokumentów, które dotyczą bezpieczeństwa lokalnego²⁷. C. Martysz wskazał, że KBiP jest „organem opiniodawczo-doradczym starosty, przy pomocy którego wykonuje on swe zadania w zakresie zwierzchnictwa nad powiatowymi służbami i strażami”, a także inne zadania uregulowane w ustawie²⁸.

Pomimo obligatoryjnego charakteru komisji oraz szerokiego zakresu przypisanych im kompetencji, zwłaszcza jeżeli chodzi o opiniowanie dokumentów i projektów aktów prawnych, stanowisko komisji nie jest dla starosty wiążące²⁹. Z uwagi na skład członkowski, który można traktować jako ekspercki w zakresie bezpieczeństwa lokalnego, należy zakładać, że władze lokalne liczą się ze stanowiskiem komisji, chcąc dbać o jakość i skuteczność planowanych działań. Na taki wniosek pozwalają również wyniki badań ilościowych zrealizowanych w ramach projektu *Od dialogu do deliberacji. Podmioty niepubliczne jako (nie)obecny uczestnik lokalnego procesu decyzyjnego*. Wynika z nich, że ponad 62% członków badanych KBiP jest przekonanych, że władze lokalne „zawsze” biorą pod uwagę ich stanowisko, zaś 13,5%, że taka sytuacja ma miejsce w „więcej niż połowie przypadków”³⁰.

Należy też zaznaczyć, że ustawodawca przewidział istotną rolę dla KBiP, jeżeli chodzi o przygotowanie podstawowego dokumentu wyznaczającego kierunki lokalnej polityki bezpieczeństwa na terenie powiatu. Zgodnie z obowiązującymi przepisami zadaniem komisji jest „przygotowywanie projektu powiatowego programu zapobiegania przestępczości oraz porządku publicznego i bezpieczeństwa obywateli”³¹. Tym samym przepisy przewidują dla komisji funkcję kreacyjną (kreacyjno-koncepcyjną), a nie wyłącznie opiniodawczą w zakresie przedłożonego jej dokumentu. I choć w praktyce KBiP nie zawsze są samodzielnym autorem dokumentów programowych³², to ramy formalnoprawne przewidują dla tego podmiotu istotne zadania w zakresie lokalnej polityki bezpieczeństwa.

²⁷ *Ibidem*.

²⁸ C. Martysz, *op. cit.*

²⁹ *Ibidem*.

³⁰ A. Pawłowska [i in.], *op. cit.*, s. 149.

³¹ Ustawa z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym..., art. 38a ust. 2 pkt 3.

³² D. Boratyn, *Powiatowa Komisja Bezpieczeństwa i Porządku i jej rola w decydowaniu na poziomie lokalnym*, „Przegląd Geopolityczny”, 2020, nr 32, s. 149.

Komisje bezpieczeństwa i porządku w procesie kreowania lokalnej polityki bezpieczeństwa – wyniki badań jakościowych

W tej części tekstu zostały przedstawione wyłącznie wyniki badań jakościowych realizowanych w ramach projektu *Od dialogu do deliberacji. Podmioty niepubliczne jako (nie)obecny uczestnik lokalnego procesu decyzyjnego*. Autorka ogranicza się do wywiadów przeprowadzonych wśród członków komisji bezpieczeństwa i porządku, a także pracowników lokalnej administracji samorządowej, którzy zajmowali się obsługą organizacyjną komisji oraz współpracowali z tym podmiotem w zakresie realizacji lokalnej polityki bezpieczeństwa. W związku z powyższym do analizy jakościowej wykorzystano 17 wywiadów³³. Wywiady indywidualne (półustrukturyzowane) z wykorzystaniem scenariusza wywiadu były prowadzone w następujących miastach: Poznań, Lublin, Gdynia, Opole, Płock, Gliwice, Gorzów Wielkopolski, Słupsk, Jaworzno, Konin, Tarnów, Tarnobrzeg. Wywiady zostały zarejestrowane, a następnie zanonimizowane, poddane transkrypcji i kodowaniu w programie QDA Data Miner wersja 5.0.32³⁴. Treść wywiadów została opracowana z wykorzystaniem metody analizy danych jakościowych. Fragmenty wywiadów przywołane w tekście są dosłownym zapisem wypowiedzi respondentów.

Zgodnie z obowiązującymi przepisami komisje bezpieczeństwa i porządku mają pełnić przede wszystkim funkcje opiniodawczo-doradcze (starosty/prezydenta miasta) w zakresie lokalnej polityki bezpieczeństwa. Jednak podobnie, jak w przypadku innych podmiotów społecznych o charakterze doradczym, opiniodawczym i konsultacyjnym, zakres deklarowanych przez respondentów funkcji okazał się znacznie szerszy³⁵.

Respondenci podczas wywiadów byli zgodni co do funkcji opiniodawczej i doradczej. W ponad połowie przeprowadzonych wywiadów respondenci będący członkami KBiP akcentowali te funkcje (tabela 1). Okazuje się jednak, że członkowie KBiP nie uważają ich za wiodące.

³³ W przeprowadzaniu wywiadów uczestniczyli wszyscy członkowie zespołu badawczego pochodzący z trzech ośrodków naukowych realizujących projekt, tj. z Uniwersytetu Rzeszowskiego (prof. dr hab. Agnieszka Pawłowska, mgr Dominik Boratyn i dr Anna Kołomycew); z Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie (dr hab. Katarzyna Radzik-Maruszak, prof. UMCS oraz dr Elżbieta Szulc-Wałęcka) oraz z Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu (prof. dr hab. Robert Kmiecik, dr hab. Paweł Antkowiak, prof. UAM oraz mgr Anna Białkowska (Siuda).

³⁴ Szerzej na temat metodologii badań realizowanych w ramach ww. projektu: A. Pawłowska [i in.], *op. cit.*, s. 75–84.

³⁵ *Ibidem*, s. 165–166.

Z wypowiedzi wynika, że członkowie badanych komisji postrzegają priorytetowo funkcję inicjatywną. Odniesienia do tej funkcji zaobserwowano w ponad 76% wywiadów (tabela 1).

Tabela 1. Dominująca funkcja komisji bezpieczeństwa i porządku w opiniach ich członków

Funkcja	Kod	Liczba wywiadów, w których wystąpił kod	Odsetek występowania danego kodu w ogólnej liczbie wywiadów
Instrumentalna	informowanie	6	35,3
	opiniowanie	10	58,8
	doradzanie	10	58,8
	inicjowanie	13	76,5
	decydowanie (udział w procesie)	2	11,8
	realizacja zadań	4	23,5
	wpływ na decyzje władz miasta	2	11,8
	wpływ na funkcjonowanie miasta	1	5,9
	kontrolna	4	23,5

Źródło: opracowanie własne na podstawie wywiadów opracowanych w QDA Data Miner wersja 5.0.32.

Funkcja doradcza i opiniodawcza KBiP są w naturalny sposób związane ze specyfiką składu członkowskiego tego podmiotu. Zróżnicowany i ekspercki skład jest szansą na pozyskanie przez władze informacji niezbędnych do tworzenia lokalnej polityki bezpieczeństwa. Zależność ta wydaje się oczywista dla członków komisji, którzy dostrzegają w niej nie tylko ciało doradcze, ale lokalne forum debaty i wymiany informacji w zakresie bezpieczeństwa.

Znaczy ja odbieram tą komisję, jako takie forum wymiany wiedzy i doświadczeń, pomiędzy poszczególnymi instytucjami pracującymi w zakresie bezpieczeństwa, no bo to jest inspektorat, inspektor weterynaryjny, inspektor sanepidu, no i to poszczególne służby, inspekcje straże, no i jeżeli, na przykład, dotykamy jakiegoś, jakiejś sprawy czy jakiegoś problemu, to z punktu widzenia każdej instytucji wymieniamy się tutaj, na tym forum doświadczeniami i mamy do siebie kontakty, więc pomijając wszystko, to jest jeszcze ten element ludzki, taki nie do przecenienia. Ja uważam, że jako komisja do spraw bezpieczeństwa, jako takie gremium czy forum, czy ciało pomocnicze, uważam że to jest trochę pomocniczo dla prezydenta, czyli dla osoby odpowiedzialnej za bezpieczeństwo ogólnie w mieście ma sens, bo spotykamy się w jednym miejscu, o jednym czasie [00:05], mamy możliwość przed-

stawienia z punktu widzenia każdej z instytucji tych zagrożeń, które się tam gdzieś na danym etapie pojawiają, pojawiają się, dzieją czy dostrzegamy w jakiejś bliższej czy dalszej perspektywie (XVI/B/c/1).

Najczęściej sygnalizowana w wypowiedziach respondentów funkcja inicjatywna nie wynika bezpośrednio z przepisów regulujących funkcjonowanie KBiP. Pośrednio może na nią wskazywać przypisane komisjom zadanie, jakim jest „przygotowywanie projektu powiatowego programu zapobiegania przestępczości oraz porządku publicznego i bezpieczeństwa obywateli”³⁶. Tworzenie lub udział w procesie przygotowania projektów wspomnianych wyżej dokumentów programowych wiąże się przede wszystkim z diagnozą sytuacji, identyfikacją problemów oraz przedstawieniem propozycji ich rozwiązania, jak również zapobiegania im w przyszłości.

Członkowie komisji mają też możliwość inicjowania różnych pomysłów podczas dość regularnych posiedzeń tych podmiotów³⁷ i nie muszą one dotyczyć dokumentów programowych, ale bieżącej sytuacji i pojawiających się zagrożeń w danej jednostce terytorialnej. Podczas wywiadów okazało się, że ta właśnie funkcja jest szczególnie bliska członkom komisji, czasem nawet traktują ją priorytetowo w stosunku do opiniowania i doradzania.

My ewentualnie inicjujemy ten problem, który został stworzony, ewentualnie wynika z działalności, akurat tutaj mówię o moim wydziale, czy w oparciu o zgłoszenie mieszkańców, czy zgłoszenia różnego rodzaju uwag poszczególnych komendantów, różnych inspekcji czy straży. Komisja rozpatruje ewentualnie... wypracowuje wnioski... Jest przesyłane do realizacji ewentualnie do rozstrzygnięcia przez podmioty, które są odpowiedzialne za tą realizację [...]. Komisja nie uczestniczy, ewentualnie Komisja później opiniuje, próbuje rozliczyć ewentualnie, nadzorować i tak dalej. W sumie jednym z zadań Komisji jest też opiniowanie, coroczne opiniowanie sprawozdań komendantów straży pożarnej, policji, straży miejskiej, inspekcji nadzoru budowlanego czy inspekcji sanitarnej (X/B/c)

Funkcja inicjatywna okazuje się szczególnie istotna w przypadku występowania problemów i zagrożeń nieujętych w dokumentach programowych, a więc najczęściej nieoczekiwanych, które trudno było przewidzieć. W składzie komisji zasiadają przedstawiciele służb (policji, straży miejskiej), którzy mają bezpośrednią styczność z mieszkańcami i sygnalizowanymi przez nich zagrożeniami. Tym samym posiadają informacje, do których często zarówno lokalne władze, jak i urzędnicy nie mają dostępu. Przedstawiciele służb są zatem istotnym źródłem informacji o zagrożeniach. Ich doświadczenie zawodowe i posiadane kompeten-

³⁶ Ustawa z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym..., art. 38a, ust. 1, pkt 3.

³⁷ A. Pawłowska [i in.], *op. cit.*, s. 117.

cje mogą okazać się bezcenne do rozwiązania określonego problemu, jak również wdrożenia mechanizmów zapobiegawczych.

Na takich spotkaniach policja sygnalizuje, że w ostatnim kwartale, miesiącu, półroczu wzrosły nam statystyki w takim i w takim zakresie, więc coś by należało w tym zakresie zrobić. No i są podejmowane wtedy działania, a wtedy już jakieś takie podgrupy... zbieramy się w podgrupach stricte dopasowanych do tego typu zagadnień – straż miejska, policja, my i w takich mniejszych grupach już tutaj dyskutujemy, jak praktycznie do tego problemu podejść, jakiś druk ulotek, akcja wśród mieszkańców, spotkania z seniorami, ileś tam mamy tych źródeł różnych dojścia do tych ludzi starszych, jakichś tam spotkań uświadamiających. Planujemy, potem to na Komisji znowu przedstawiamy, to wszystko przedstawione jest prezydentowi [miasta na prawach powiatu – przyp. AK], po akceptacji przystępujemy do działań. No tak to mniej więcej wygląda (XIII/B/c/1)

Analiza treści wywiadów pokazała, że wypowiedzi członków komisji oznaczone kodami opisującymi udział KBiP w procesie planowania lokalnej polityki bezpieczeństwa, tj. „Decydowanie (udział w procesie)” i „Wpływ na decyzje władz miasta”, są sporadyczne. Kody te wystąpiły tylko w 11,8% wywiadów. Jeszcze rzadziej w wywiadach pojawiały się wypowiedzi zakodowane jako „Wpływ na funkcjonowanie miasta” (5,9%). Wprawdzie w poddanych analizie wywiadach dostrzeżono współwystępowanie/podobieństwo kodów opisujących udział KBiP w procesie tworzenia polityki bezpieczeństwa, czyli „Decydowanie (udział w procesie)” i „Wpływ na decyzje władz miasta”, ale było ono niewielkie. Współczynnik Jaccarda (*Jaccard's coefficient index*) wyniósł 0,5³⁸.

Nawet ci respondenci, którzy wskazali, że KBiP ma wpływ na proces decyzyjny, a tym samym na kształt lokalnej polityki bezpieczeństwa, zachowywali dużą dozę ostrożności. Wątpliwości były wynikiem przyjętej przez ustawodawcę konstrukcji komisji i faktu, że jest ona organem opiniodawczo-doradczym, a jej stanowisko nie jest wiążące dla władz. Tym samym członkowie komisji mieli trudność w określeniu, czy faktycznie są uczestnikiem procesu decyzyjnego i mają bezpośredni wpływ na decyzje, czy mają tylko wpływ pośredni, doradzając władzom lokalnym. Jednak jak zauważył jeden z respondentów, członkowie KBiP do-

³⁸ Współczynnik przyjmuje wartości w przedziale 0-1. O podobieństwie można mówić przy wartości 1 lub bliskich 1. Szerzej: K. Teknomo, *Similarity measurement, Jaccard's Coefficient*, Evoledu, <https://people.revoledu.com> (1.08.2022). *Mining of Massive Datasets*, red. A. Rajaraman, J.D. Ullman, Cambridge 2010, s. 56-58. Biorąc pod uwagę wszystkie kody opisujące funkcje KBiP (9 kodów wyróżnionych w tabeli 1), należy zauważyć, że najwyższy współczynnik podobieństwa dotyczył następujących kodów: „inicjowanie” i „opiniowanie”, „decydowanie (udział w procesie)” i „wykonywanie zadań”, „informowanie” i „kontrola” oraz „doradzanie” i „opiniowanie”.

strzegają, że ich opinie i sugestie są wdrażane i to pozwala im wnioskować, że komisja jest podmiotem istotnie wpływającym na władze lokalne.

Ma [czy KBiP ma wpływ na proces decyzyjny? – przyp. AK]. No można tak powiedzieć, chociaż tak jak mówiłem, no nie jest to jakby obligatoryjne tak. Te wnioski, które płyną z komisji nie są obligatoryjne dla prezydenta, ale tak jak mówiłem wcześniej w większości tych przypadków ja odczuwam, że wpływ tej komisji jest dosyć spory, bo wiele rzeczy udało się zrealizować tak. No, czyli prezydent brał to pod uwagę, czy jego zastępcy, brał pod uwagę te nasze postulaty, wnioski i realizował je pozytywnie na rzecz tej komisji. Więc uważam, że ma to swoje uzasadnienie (IX/B/u)

O tym, że KBiP mają wpływ na decyzje władz lokalnych w zakresie polityki bezpieczeństwa, byli też przekonani urzędnicy. Wskazuje na to wypowiedź respondententa zatrudnionego w starostwie powiatowym i oddelegowanego do obsługi jednej z badanych KBiP:

W związku z tym, że członkami [KBiP – przyp. AK] są właśnie lekarz weterynarii czy inspektor sanitarny, odbyła się dyskusja, zasięgnęliśmy opinii. I summa summarum myślę, że miało to wpływ na podjęcie decyzji przez władze miasta o właśnie dokonywaniu tych oprysków. I są one robione. Tak że myślę, że ta możliwość właśnie zasięgnięcia tych opinii i to doradztwo też ma znaczenie, jest to jedna z tych funkcji (VI/u)

Należy też wskazać, że w wywiadach pojawiały się wypowiedzi, z których wynika, że KBiP mają charakter formalny, a ich powołanie jest po prostu realizacją obowiązujących przepisów prawa. Nie oznacza to, że nie mają one wpływu na lokalną politykę bezpieczeństwa. Respondenci akcentujący formalny charakter KBiP jednocześnie sugerowali, że jest to podmiot doradczy. Nie deprecjonowali jego roli, tylko *de facto* potwierdzali funkcję przewidzianą dla KBiP w ustawie.

No najważniejszy jest interes mieszkańca. To jest z jednego punktu widzenia, a ten drugim punktem widzenia jest realizacja ustawowych zadań, które mamy nałożone po to, aby przy jakiegokolwiek ocenie zewnętrznej, audytowi czy kontroli no... starosta mógł być pewien, że ten obszar ma dobrze zrealizowany i że wypełnia to, co ustawodawca mu nakazuje (I/B/u)

te formalne sprawy, zbieranie się, grupy i tak dalej, to jest potrzebne dla dokumentacji, natomiast członkowie tej rady³⁹ [KBiP – przyp. AK] pracują, że tak powiem na bieżąco z prezydentem, on jest szefem tej rady, że tak powiem i każdy z tych członków zawsze, w każdej chwili i o każdej porze, oczywiście wpisując się tam na jakąś rozmowę do prezydenta, który, nigdy nie spotkałam się z tym, żeby któryś z członków nie dotarł do prezydenta w przeciągu dwóch, trzech dni (III/B/c)

³⁹ Przywołano oryginalne brzmienie wypowiedzi. W wywiadzie respondent używał określenia „rada”, które stosował wymiennie z określeniem „komisja”. Określeniem tym opisywał gremium, którego celem spotkań jest doradzanie władzom lokalnym. Respondent był członkiem KBiP oraz naczelnikiem Wydziału Zarządzania Kryzysowego i Ochrony Ludności w jednym z badanych miast.

Pojawiały się także głosy bardziej krytyczne. Niektórzy respondenci nie do końca dostrzegali decyzyjny charakter komisji bezpieczeństwa i porządku. Przykładem może być wypowiedź urzędniczki, która była członkiem KBiP w jednym z badanych miast.

W ogóle nie było takich jakiś ustaleń na komisji, żebyśmy my jakąś decyzje mieli podejmować, jakiś plan działania. Kompletnie, ja w ogóle nie rozumiem funkcji tej komisji. Ja zawsze odnosiłam wrażenie, że po prostu to jest takie prawo... tak to wyglądało sprawozdanie prezydentowi jak działa. Nie żeby coś do przodu zaplanować, tylko właśnie dowiedzieć się, co się zadziało w ostatnim kwartale, w ostatnich dwóch miesiącach (IX/B/u/2)

Przywołany fragment wypowiedzi wskazuje na kolejną, dość istotną funkcję, jaką jest informacyjny charakter KBiP. Powyższa wypowiedź nie jest wyjątkiem. Funkcję informacyjną komisji wskazano w ponad 1/3 wywiadów (tabela 1).

Zakończenie

Komisje bezpieczeństwa i porządku zgodnie z obowiązującymi przepisami są przede wszystkim podmiotami opiniodawczo-doradczymi starostów/prezydentów miast na prawach powiatu. Ich skład osobowy oraz zakres kompetencji wskazują, że podmioty te mogą być aktywnym uczestnikiem procesu planowania lokalnej polityki bezpieczeństwa, a także uczestniczyć w procesie tworzenia dokumentów programowych, a dzięki przypisanym im kompetencjom kontrolnym w pewnym zakresie dokonywać ewaluacji realizowanych zadań. W wywiadach respondenci akcentowali głównie uczestnictwo KBiP na wstępnym etapie tworzenia lokalnej polityki bezpieczeństwa z głosem doradczym.

Generalnie funkcje KBiP dostrzegane przez respondentów uczestniczących w badaniu pokrywają się z tymi formalnie przypisanymi komisjom. Kody, które odnosiły się do udziału KBiP w procesie planowania lokalnej polityki bezpieczeństwa, tj. „decydowanie (udział w procesie)” i „wpływ na decyzje władz miasta” oraz „wpływ na funkcjonowanie miasta”, pojawiały się rzadko. Zostały zdominowane przez „opiniowanie” i „doradzanie” oraz, co interesujące, przez „inicjowanie”. I choć ta funkcja nie została wskazana przez ustawodawcę, to wydaje się wynikać ze składu członkowskiego KBiP i zasobów informacyjnych pozostających w dyspozycji członków komisji. Zasiadający w nich przedstawiciele służb i straży oraz jednostek związanych z zapewnieniem bezpieczeństwa dysponują wiedzą i informacjami, które są niezbędne do planowania działań w zakresie lokalnego bezpieczeństwa.

Podsumowując, można stwierdzić, że KBiP mają potencjał do tego, aby aktywnie uczestniczyć w procesach lokalnego współrzędzenia, zwłaszcza na etapie kreowania polityki bezpieczeństwa. Niewykorzystane możliwości tych podmiotów wynikają z przywiązania do formalnie przypisanych im funkcji oraz wciąż dominującego modelu rządzenia, któremu bliżej do tradycyjnego niż współrzędzenia opartego na współpracy, współdziałaniu i partnerstwie zróżnicowanych aktorów.

Bibliografia

- Bevir M., *Governance as Theory, Practice, and Dilemma* [w:] *The Sage Handbook of Governance*, red. M. Bevir, London, Thousand Oaks, New Delhi, Singapore 2011.
- Boratyn D., *Powiatowa Komisja Bezpieczeństwa i Porządku i jej rola w decydowaniu na poziomie lokalnym*, „Przegląd Geopolityczny”, 2020, nr 32.
- Close Ties in European Local Governance. Linking Local State and Society*, red. F. Teles, A. Gendźwiłł, C. Stănuș, H. Heinelt, Cham 2021.
- Denters B., *Local Governance* [w:] *The Sage Handbook of Governance*, red. M. Bevir, London, Thousand Oaks, New Delhi, Singapore 2011.
- Font J., Pasadas S., Fernández-Martínez J.L., *Participatory Motivations in Advisory Councils: Exploring Different Reasons to Participate*, „Representation”, 2021, nr 57.
- Fung A., *Varieties of Participation in Complex Governance*, „Public Administration Review” 2006, nr 66, <https://doi.org/10.1111/j.1540-6210.2006.00667.x>.
- Hausner J., *Polityka a polityka publiczna*, „Zarządzanie Publiczne”, 2007, nr 1.
- Heffner K., Klemens B., *Koprodukcja usług publicznych na obszarach wiejskich w Polsce*, „Studia Obszarów Wiejskich”, 2017, t. 47.
- Każmierczak T., *Koprodukcja usług publicznych (koncepcja, badania, rola w świadczeniu usług adresowanych do osób wykluczonych społecznie, warunki upowszechnienia)*, Ekspertyza została przygotowana w ramach projektu *EAPN Polska – wspólnie budujemy Europę Społeczną*, Polski Komitet Europejskiej Sieci Przeciwdziałania Ubóstwu EAPN Polska, <https://www.eapn.org.pl> (20.06.2022).
- Klijin E.H., Koppenjan J.F.M., *Complexity in Governance Network Theory, Complexity*, „Governance & Networks”, 2014, nr 1, DOI: 10.7564/14-CGN8.
- Klijin E.H., *New Public Management and Governance: a Comparison* [w:] *The Oxford Handbook of Governance*, red. D. Levi-Faur, Oxford 2012.
- Kołomycew A., Kotarba B., *Interes polityczny w realizacji polityki oświatowej*, Warszawa 2018.
- Malujda E., *Aspekty organizacyjno-prawne zlecania zadań publicznych na przykładzie domów pomocy społecznej*, „Studia Ekonomiczne”, 2013, nr 169.
- Martysz C. [w:] *Ustawa o samorządzie powiatowym. Komentarz*, red. B. Dolnicki, Warszawa 2020.
- Mining of Massive Datasets*, red. A. Rajaraman, J.D. Ullman, Cambridge 2010.
- Pawłowska A., *Governance jako podejście teoretyczne – kilka kwestii spornych*, „Polityka i Społeczeństwo”, 2016, nr 3.
- Pawłowska A. [i in.], *Społeczne rady i komisje jako (nie)obecny uczestnik lokalnego procesu decyzyjnego*, Warszawa 2020.

- Pawłowska A., Kołomycew A., *Local advisory councils in deliberative decision-making. Findings from research in Polish cities*, „Journal of Contemporary European Studies”, 2022, nr 30.
- Peters G.B., *American Public Policy: Promise and Performance*, Chatham 1986.
- Pierre J., Peters G.B., *Governance, Politics and the State*, Houndmills 2000.
- Raszewska-Skałeczka R., *Trzeci sektor w systemie oświaty – wybrane formy wspierające oświatę* [w:] *Trzeci sektor i ekonomia społeczna. Uwarunkowania prawne. Kierunki działań*, red. J. Blicharz, L. Zacharko, Wrocław 2017.
- Rebori M.K., *Citizen advisory boards and their influence on local decision-makers*, „Community Development”, 2011, nr 42.
- Schattan P., Coelho V., *Democratization of Brazilian Health Councils: The Paradox of Bringing the Other Side into the Tent*, „International Journal of Urban and Regional Research”, 2006, nr 30.
- Siemiątkowski P., Tomaszewski P., *Lokalny wymiar polityki bezpieczeństwa*, Toruń 2020.
- Teknomo K., *Similarity measurement, Jaccard's Coefficient*, Evoledu, <https://people.revoledu.com> (1.08.2022)
- Torfin J., *Governance network* [w:] *The Oxford Handbook of Governance*, red. D. Levi-Faur, Oxford 2012.
- Ustawa z dnia 26 kwietnia 2007 r. o zarządzaniu kryzysowym (Dz.U. 2022, poz. 261, 583).
- Ustawa z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz.U. 2022, poz. 528, 583).
- Wiktorska-Święcka A. [i in.], *Współtworzenie usług w obszarze mieszkalnictwa senioralnego w Polsce. ProPoLab – od marzeń do rzeczywistości*, Warszawa 2020.
- Zybała A., *Polityki publiczne*, Warszawa 2012.

W tekście wykorzystano fragmenty wywiadów realizowanych przez zespół badawczy w ramach projektu *Od dialogu do deliberacji. Podmioty niepubliczne jako (nie)obecny uczestnik lokalnego procesu decyzyjnego* finansowanego przez MNiSW (MEiN) w latach 2018–2020 (Program „DIALOG”; nr 0163/DLG/2018/10). Wywiady zostały przeprowadzone przez: prof. dr hab. Agnieszkę Pawłowską, prof. dra hab. Roberta Kmiecika, dr hab. prof. UMCS Katarzynę Radzik-Maruszak, dra hab. prof. UAM Pawła Antkowiaka, mgra Dominika Boratyna oraz mgr Annę Białkowską (Siudę). Bardzo dziękuję członkom zespołu za możliwość wykorzystania treści wywiadów.

Security and order committee as an actor of the local security policy

Abstract

Collegial advisory bodies are one of the highly institutionalized and formalized arrangements that ensure citizens' involvement in local decision-making and design of public policies. This paper aims to reveal functions fulfilled by security and order com-

mittees, an example of local authorities' collegial advisory bodies on local security policy. The article presents the results of qualitative research conducted through semi-structured interviews in selected Polish district cities. The author focuses on security and order committees that, although operating for many years in Poland, have been entities overlooked in the academic discourse regarding local security. Meanwhile, the research shows that the composition of the commissions and the scope of their competencies create conditions that allow them to participate actively in the local security policy programming. In addition, the competencies of the security and order committees enable them to evaluate local security policy. Furthermore, to a certain extent, they can also assess how local authorities carry out local security tasks.

Keywords: advisory bodies, security and order committee, local security policy, districts, local governance